No. 1324 Zaterdag 15 Mei 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,—pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 14 Mei.

Openingsrede

VAN DEN

H. E. G. Heer Gouverneur

Jhr. J. O. de Jong van B. en D.

"Mijne Heeren,

Wanneer, ouder gewoonte, — alvorens uitvoering te geven aan het bepaalde bij art. 77 van het Reglement op het Beleid der Regeering in de kolonie, waartoe ik het voorrecht heb mij wederom in Uw midden te bevinden, — ik Uwe aandacht verzoek voor een kort overzicht over het door de kolonie ondervondene in het afgeloopen zittingjaar, dan zij in den aanhef in de allereerste plaats gewag gemaakt van de zoo belangrijke nationale gebeurtenis, de zoo heuglijke en voorspoedige geboorte van een Koninlijke Prinses op 30 April jl., die, waar ook Neerlands driekleur wappert, duizenden en duizenden harten met dankbaarheid en vreugde vervulde en blijft vervullen, waar wij ons kunnen verblijden over den aanhoudenden gunstigen gezondheidstoestand van H. M. onze geliefde Koningin en Hoogstderzelver Koninklijke Dochter.

Met voldoening stel ik er prijs op hierbij te verklaren, dat opnieuw de verknochtheid en trouw der kolonie Curaçao aan Hare Majesteit de Koningin en Haar Huis op zoo treffende wijze tot uiting is gekomen.

Die blijde gebeurtenis vormde als het ware de bekroning van een reeks van feiten, reden gevende tot blijde verwachtingen voor de toekomst.

Moeilijke tijden waren daaraan voorafgegaan: veelbewogen, voor een zeer groot deel van het afgeloopen tijdperk sinds ik omtrent een jaar geleden Uwe vergadering mocht openen.

Het ligt niet in mijn voornemen lang te verwijlen bij den, in tegenstelling met het onmiddellijk voorafgaande jaar, zoo kommervollen nog versch in het geheugen liggenden tijd, die thans gelukkig achter ons ligt.

Even slechts breng ik in herinnering het gevaar der zoozeer gevreesde besmettelijke ziekte, dat ons van den aanvang van dat jaar af, vele maanden lang bedreigde, om te wijzen op het loffelijk aandeel dat de betrokken autoriteiten toekomt in de maatregelen tot wering daarvan genomen.

Evenmin zal het noodig zijn in den breede uit te weiden over de algemeen ondervonden en bekende, kort daarna ingetreden moeilijkheden, die gedurende een groot deel van het afgeloopen jaar onzen handel en onze scheepvaart voor een zeer belangrijk deel tot stilstand hadden gedoemd, en waardoor voor zoovelen de bronnen van inkomsten ophielden te vloeien.

Het zal echter Uwe algemeene instemming zonder twijfel verwerven wanneer ik te dezer plaatse nog eens met groote dankbaarheid herdenk — zooals de Raad dit trouwens zoo juist in zijn voorloopig verslag over de door het college pas behandelde begrooting van 1910 gezegd heeft — den steun en de hulp door de kolonie voortdurend, doch in meer dan gewone mate in het afgeloopen jaar ondervonden, zoowel van Vorstin en Regeering als van het Nederlandsche volk.

Verbinden wij daaraan het hoopvol vertrouwen, dat de oude energie en ondernemingsgeest, gepaard aan wat overigens alsnog ontbreken moge om onzen handel en scheepvaart vaste waarborgen voor eene vreedzame en blijvende ontwikkeling te verleenen, op geheel bevredigende wijze in de naaste toekomst gevonden moge worden.

Was op de drie benedenwindsche eilanden de moeitevolle staat van zaken, waarop reeds gedoeld is, niet weinig verscherpt door de omstandigheid, dat door het slechte regenseizoen 1907-1908 de oogst van veldvruchten grootendeels mislukt was,— het gunstige seizoen, dat zich in het laatst van het jaar ingesteld had, en zich verder was blijven handhaven, bracht aan een deel der bevolking beduidende verlichting, en verzekerde een ruimen oogst van maïs en verdere veldvruchten, terwijl het mede zeer ten goede kwam aan in 't algemeen den geheelen landbouw en in het bijzonder, daar waardoor dam-aanleg, aan groote hoeveelheden water het te spoedig wegstroomen was verhinderd. Te betreuren echter is het dat deze gunstige maïs-oogst, zooals trouwens veelal bij overvloedigen regenval, gepaard ging met grootendeels het verlies van den dividivi-oogst zelfs tot tweemalen toe, terwijl er tevens werd waargenomen eene meer dan gewone sterfte van de dividiviboomen in het westelijk gedeelte van Curaçao.

De verzekering zij onmiddellijk daaraan toegevoegd, dat aan dit laatste het Bestuur zijn volle aandacht wijdt terwijl overigens de vooruitzichten op een volgenden oogst zeer gunstig mogen genoemd worden, zooals dit ook het geval is ten opzichte van de aloë, in het bijzonder op Aruba.

Op Bonaire werd bij de exploitatie van de gouvernements- dividivi evenzeer de invloed der vele regens ondervonden, ofschoon vele boomen zich juist daardoor krachtig ontwikkelden, 't geen de toekomst ten goede moge komen.

Op St. Martin N. G. en op St. Eustatius werd o. m. ijverig voortgewerkt aan de verdere uitbreiding van de katoenteelt, en op Saba aan de bevordering der limoen—cultuur.

Op St. Eustatius werd eene installatie ter zuivering der ruwe katoen, door de Vereeniging voor katoencultuur te Hengeloo afgestaan, opgesteld en in gebruik genomen, en breidde zich de bebouwde oppervlakte uit.

Met het mijnbouwkundig onderzoek op de verschillende eilanden is een aanvang gemaakt, nadat voor het verrichten van dat onderzoek een deskundige aangewezen was.

De goud-exploitatie op Aruba, die door de liquidatie van de Aruba Gold Concession Ltd. in de eerste helft van 1908 gestaakt was, nam op het eind van dat jaar wederom een aanvang nadat aan eene op het eiland zelf gevestigde maatschappij — de Aruba Goud Maatschappij-concessie tot de exploitatie werd verleend.

De bewerking van de phosphaten van genoemd eiland leverde in het afgeloopen jaar bevredigende resultaten, de exploitatie werd met kracht voortgezet, niettegenstaande de marktprijs van het artikel in den laatsten tijd teruggeloopen is.

Moet ook het jaar 1908 de rij vergrooten van het getal jaren, gedurende welk de exploitatie van de phosphaatmijn van Sta. Barbara op Curaçao gestaakt bleef, nu de mijnwet in Nederland aangenomen is, is de verwachting niet ongegrond, dat eerlang in den betreurden toestand van thans verandering ten goede moge komen.

De met Uwe medewerking tot stand gekomen belastingverordeningen kwamen met 1 Januari 1909 in werking.

Zooals U uit de behandeling der begrooting voor 1910 zal zijn gebleken is de sinds verloopen tijd te kort om op grond van verkregen gegevens de werking reeds nu te kunnen beoordeelen.

De verzekering worde hier herhaald, dat bij de tenuitvoerlegging der betreffende verordeningen, evenals dit het geval was bij de voorbereiding en behandeling der belastingherziening, het ernstig streven bestaat belemmeringen van handel en scheepvaart, waar eenigszins mogelijk, op te heffen of te verminderen.

Het strooihoeden-vlechten heeft gedurende een groot deel van het jaar stil gestaan uit gebrek aan de gebruikelijke grondstof, die plotseling niet meer verkrijgbaar was ten gevolge van de stremming der scheepvaart hiervoren aangeduid. Door het Bestuur werd getracht hieraan tegemoet te komen door uit Columbia betrokken stroo beschikbaar te stellen, doch de afwijkende stroosoort had moeite om burgerrecht te verkrijgen, terwijl hooge uitvoerrechten van de plaats van herkomst en weinig navraag van hoeden den toestand niet hielpen verbeteren. Met voldoening kan echter thans worden geconstateerd, dat, nadat de gewenschte grondstof wederom verkrijgbaar was, het vlechten ook weder herleefde, waartoe de intusschen verbeterde vraag naar het artikel het hare bijdroeg.

Van de onverpoosde pogingen van de Landbouwmaatschappij tot verbetering van deze industrie zij hier met erkentelijkheid getuigd, terwijl verwacht mag worden, dat de deelneming aan de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam, alwaar vier bekwame vlechtsters voor de oogen van belangstellende bezoekers hare vaardigheid in het hoedenvlechten ten toon zullen spreiden, de industrie ten goede zal komen.

De voortzetting van het onderzoek naar de middelen, die kunnen leiden tot ontwikkeling der visscherij, is krachtig ter hand genomen, nadat in den loop van 1908 een deskundige als adviseur in visscherijzaken was aangesteld.

Bij het nagenoeg gereed zijn der triangulatie der Benedenwindsche eilanden is ook bijna de topographische opname van Curaçao ten einde gebracht.

Met kracht werd aan den damaanleg voortgewerkt, ofschoon vele aanvragen van grondeigenaren dienden te worden uitgesteld wegens gemis aan de noodige gelden.

De gunstige invloed zoowel op den grondwaterstand als op de uitoefening van land- en tuinbouw bleef ook dit jaar niet achterwege.

Aan de bevordering van het onderwijs bleef voortdurend de noodige aandacht gewijd en dank zij de medewerking van het personeel blijven geregeld vorderingen waar te nemen.

Met voldoening kan ook worden teruggezien op de toewijding en onderlinge samenwerking van alle landsdienaren en commissiën, aan vele waarvan o. m. in het afgeloopen jaar de gelijktijdige invoering van achttien nieuwe verordeningen was toevertrouwd.

Door met een enkel woord de betreurde rustverstoring van het vorige jaar, die in verband met de U bekende omstandigheden plaats had aan te halen, wordt mij tevens de gelegenheid geboden den welverdienden lof aan het taktvolle optreden der autoriteiten, en der weldenkende burgerij te brengen, waardoor de orde en rust gelukkig zonder dat ongevallen behoefden te worden geconstateerd, wederom spoedig waren hersteld.

Voor het behoud van het station voor draadlooze telegrafie, alhier opgericht ten dienste van Hr. Ms. Scheepmacht, worden, dank zij ook Uwe medewerking, pogingen aangewend, die bij welslagen handel en scheepvaart, ook met het oog op de vorderingen der Panamá-kanaal-werken bevorderlijk zullen zijn en tevens ten goede zullen komen aan de eilanden Aruba en Bonaire.

Bij dezen terugblik mag evenmin verzuimd worden te gedenken de in velerlei opzichten aan de Kolonie bewezen belangrijke diensten der aanwezig geweest zijnde en aanwezige Koninklijke Marine.

Niettegenstaande het afgeloopen jaar door de meermalen aangehaalde bijzondere omstandigheden uit den aard der zaak ook in financieelen zin ongunstig bij het daaraan voorafgaande afstak, is er geen reden om ons te verontrusten, en meen ik te kunnen verwijzen naar hetgeen ik verleden jaar te dezer plaatse met betrekking tot de financieele vooruitzichten der kolonie de eer had te mogen opmerken, te meer daar thans de vooruitzichten voor handel en scheepvaart gunstiger zijn en onverzwakt de aandacht blijft gevestigd op de verbetering der economische toestanden.

Voor U, Mijne Heeren, was het zoo juist gesloten zittingjaar een van zeer beteekenisvollen wetgevenden arbeid: warme dank zij U gebracht voor de ondervonden medewerking, waardoor tal van belangrijke wetsvoorschriften tot stand zijn kunnen komen.

Voor die medewerking beveel ik mij ook thans weder krachtig aan.

Aan U, die opnieuw door het vertrouwen van Hare Majesteit de Koningin, tot Voorzitter, Ondervoorzitter en leden van den Kolonialen Raad zijt benoemd, bied ik mijn hartelijken gelukwensch aan.

Het zittingjaar, dat wij ingetreden zijn, is, zooals reeds werd aangestipt, vervuld van goede beloften: de hiervoren genoemde tevens onmisbare factoren voor den economischen bloei in het bijzonder voor het belangrijkste deel van het hoofdeiland der kolonie, beloven zich gunstigte ontwikkelen. Aan de verdere ontwikkeling van onderwijs, industrie, landbouw en veeteelt, visscherij en mijnwezen, allen noodzakelijke hefboomen tot bereiking van den zoo zeer gewenschten bloei der kolonie, wordt alle aandacht geschonken en waar dat kon ook met inspanning van alle krachten gearbeid.

Mogen, met behoud eener gunstige gezondheidstoestand, de goede verwachtingen, die gekoesterd kunnen worden, waar dit in Uw vermogen ligt, gesteund door Uwen arbeid en Uwe toewijding, onder Gods rijksten zegen in vervulling komen tot heil en voorspoed der kolonie.

Met dezen wensch, Mijne Heeren, heb ik de eer te openen de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1909—1910.

Leve de Koningin!"

HET PROTOKOL.

Op 19 April is door den Minister van Buitenlandsche Zaken en den heer J. De Paul, gevolmachtigde der Vereenigde Staten van Venezuela, een protokol geteekend, waarvan de vertaling luidt als volgt:

„De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering der Vereenigde Staten van Venezuela, bezield met den oprechten wensch om in de toekomst nieuwe moeilijkheden, als die welke in den loop van het vorige jaar tusschen de beide landen zijn ontstaan te voorkomen en een duurzamen grondslag te leggen voor een goede verstandhouding;

overwegende dat beide Regeeringen zich voldaan verklaren met de ophelderingen van weerskanten gegeven over de gebeurtenissen, die haar goede betrekkingen hebben verstoord:

overwegende dat de belangen van beide landen medebrengen de onverwijlde sluiting van een verdrag van vriendschap, handel en scheepvaart, alsmede van een consulaire conventie die de noodzakelijke waarborgen aanbieden voor eenen reëelen handel tusschen de Nederlandsche koloniën in de Antillen en het Venezuelaansche vasteland;

overwegende dat het voorafgaand herstel van de diplomatieke betrekkingen te dien einde wenschelijk is; zijn omtrent het navolgende overeengekomen:

De diplomatieke betrekkingen tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vereenigde Staten van Venezuela zullen worden hersteld van af den dag der onderteekening van dit protocol en de beide Regeeringen zullen hare respectievelijke gezantschappen te Caracas en te 's-Gravenhage kunnen instellen;

de Nederlandsche Regeering zal voortgaan het protokol van Augustus 1894 in acht te nemen.

De Venezuelaansche Regeering verbindt zich:

1o. om, tot het tot stand komen van een handelsverdrag en een consulaire conventie tusschen de twee Staten op geen enkele wijze in de wetten en voorschriften, thans geldende in de Republiek Venezuela, wijziging te brengen ten nadeele der Nederlandsche onderdanen of van den handel en de scheepvaart van Nederland en zijn koloniën;

2o. om, terstond en uit eigen beweging tot de Nederlandsche koloniën en de Antillen, uit te strekken alle concessies, welke in het vervolg aan Engeland ten bate van het eiland Trinidad of aan eenige andere Mogenheid ten bate van eenig ander eiland in de Antillen, zullen worden verleend, met name betreffende de 30 pCt. additioneele rechten, welke thans door de Venezuelaansche Republiek worden geheven krachtens de wet van Juni 1881, in werking getreden den 3den Mei 1882.

De Venezuelaanche Regeering verbindt zich om binnen de 3 maanden volgende op de onderteekening van het onderhavige Protokol aan de Nederlansche Regeering te betalen als vergoeding vastgesteld in gemeen overleg voor de schade, veroorzaakt door de neming der Nederlandsche schepen „Estela", „Penelope", „Justicia", „Carmita" en „Marion" de somma van bs. 20.000 (twintig duizend bolivares).

Ten blijke dat zij de gevoelens van vriendschap aan den dag gelegd door generaal Gomez, vice-president der Vereenigde Staten van Venezuela, sinds deze belast is met het Presidentschap der Republiek, hoogelijk waardeert, verklaart de Nederlandsche Regeering, dat de kustwachters welke door haar oorlogsschepen zijn genomen, onverwijld te Willemstad ter beschikking zullen gesteld worden van een tot dat doel door de Regeering van Venezuela aan te wijzen gemachtigde.

Ter oorkonde waarvan de ondergeteekende, jonkheer R. De Marees van Swinderen, Minister van Buitenl. Zaken van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de heer doctor J. De J. Paul, bijzonder afgevaardigde der Regeering van de Vereenigde Staten van Venezuela, daartoe behoorlijk gemachtigd door Hare Majesteit de Koningin en door den vice-president, grondwettelijk belast met 't Presidentschap der Republiek, het onderhavige protocol hebben onderteekend, hetwelk aan de bekrachtiging der bevoegde overheden onderworpen zal worden en waarvan een nauwkeurige vertaling in het Nederlandsch en in het Spaansch vervaardigd en door de beide gevolmachtigden geteekend zal worden.

Gedaan in dubbel te 's Gravenhage den 19n April 1909.

(L. S.) (get.) R. De Marees van Swinderen.

(L. S.) (get.) J. De J. Paul.

— Door den Minister van Buitenlandsche Zaken is aan de Tweede Kamer aangeboden, ter kennisneming door de leden, een afschrift van het protocol, 19 April, door hem en den heer J. De J. Paul, gevolmachtigde van Venezuela, geteekend.

TOELICHTING.

Ter toelichting merkt de Minister hierbij het volgende op:

„Van af' mijn eerste onderhandelingen met den heer Paul in de maand Januari jl., stelde Harer Majesteits

Regeering zich op het standpunt, dat eerst tot een herstel der diplomatieke betrekkingen zou moeten worden overgegaan, nadat de noodige waarborgen waren verkregen, dat de Nederlandsche handel tegen speciale benadeeling in de toekomst werd gevrijwaard en zoo mogelijk ook de sur taxe van 30 pCt., door Venezuela geheven van goederen laatstelijk herkomstig uit de Nederlandsche Antillen, werd afgeschaft en voorts alsnog eenige schadeloosstelling voor de aanhouding van Nederlandsche scheepjes werd gegeven.

„Ik deed derhalve een ontwerp van verdrag, met die inzichten rekening houdend, aan den heer Paul toekomen, die, na ontvangst dezer stukken, en voorloopige bespreking van hun inhoud, tijdelijk vertrok, ten einde in afwachting der instructies zijner Regeering zich van zijn zending bij andere Regeeringen te kwijten.

„In het eind der vorige maand hier teruggekeerd, deelde de heer Paul mij mede, dat het hem tot zijn leedwezen niet mogelijk was, het genoemde ontwerp in den aangeboden vorm te teekenen. Hij wees er op, dat de tegenwoordige Venezolaansche Regeering door intrekking van het decreet van 14 Mei van den beginne af getoond heeft, oprecht naar een vriendschappelijke verstandhouding met Nederland te streven en dit ook na dien tijd nog door meerdere den Nederlandschen handel ten goede komende beschikkingen, uit eigen beweging had bevestigd; dat elke Staat het recht heeft zijn fiscale en handelswetgeving te regelen op de wijze die hij voor zijn eigen belangen het meest bevorderlijk acht en dat ook Engeland, dat bij de afschaffing der surtaxe wellicht nog meer belang heeft dan Nederland, toch nimmer van die afschaffing een voorwaarde maakte voor het onderhouden der diplomatieke relaties.

„Met het oog daarop betoogde de heer Paul, dat het onder de bestaande omstandigheden voor de Regeering van generaal Gomez te eenemale onmogelijk was, tot een zóó ver strekkende wijziging in de fiscale wetgeving des lands als de afschaffing der 30 pCt. over te gaan, alvorens zich van de instemming der Cortes verzekerd te hebben.

„Vooral deze laatste beschouwing waarvan Harer Majesteits Regeering de juistheid niet geheel kan ontkennen, en voorts de overweging, dat het met Haar eigen belangen in hooge mate strookt, om aan de Regeering van generaal Gomez, die van Hare vriendschappelijke gezindheid overtuigende bewijzen heeft gegeven niet dien steun te onthouden, die Haar thans door alle belanghebbende Mogenheden om strijd wordt verleend, hebben Harer Majesteit's Regeering er toe bewogen, Haar oorspronkelijk standpunt in zooverre te wijzigen, dat Zij niet meer door de afschaffing der krachtens de wet geheven 30 pCt. een absolute meestbegunstiging zou eischen, maar met een gelijkbegunstiging voor Curaçao met de andere Antillen en in het bijzonder Trinidad, genoegen zou nemen. Deze wijziging zou eenerzijds voor Venezuela het constitutioneele bezwaar doen vervallen, dat tegen de intrekking der aditioneele rechten voor Hare Regeering bestond, en van een andere zijde aan Nederland langs een omweg toch op den duur hetzelf de gewenschte gevolg kunnen verzekeren. Deze laatste verwachting namelijk hangt samen met de omstandigheid, dat Engeland krachtens het tusschen dat Rijk en Venezuela bestaand handelsverdrag de bewuste heffing voor zoover Trinidad aangaat, onwettig verklaart, deze haar zienswijze in de laatste maanden te Caracas met bijzonder sterken aandrang doet gelden en, na vertrouwbare berichten doen veronderstellen, niet zonder kans daarin eerlang te slagen.

„De heer Paul nam met deze gewijzigde voorslagen genoegen, weshalve in het thans gesloten Protocol de Venezolaansche Regeering zich heeft verbonden: 1o. tot handhaving van den status quo tot aan de totstandkoming van een handelsverdrag en 2o. om, indien aan Trinidad of eenig ander eiland in de Antillen een verlaging of afschaffing der 30 pCt. surtaxe wordt verleend, deze gunstiger behandeling aanstonds ook aan Curaçao ten goede te doen toekomen 3o. een bedrag van 20.000 francs te betalen, waaruit de eigenaren der vijf in het protocol genoemde scheepjes schadeloos gesteld kunnen worden voor de onwettige aanhouding door de Venezolaansche kustwachters in de jaren 1907 en 1908.

„Het ligt in de bedoeling der Regeering binnenkort een gevolmachtigde ad hoc naar Caracas te zenden, ten einde met de Regeering aldaar te onderhandelen over het te sluiten handelsverdrag."

Ten slotte spreekt de Minister de hoop uit, dat de Staten-Generaal met dezelfide voldoening als Harer Majesteits Regeering de totstandkoming van dit Protocol zullen begroeten, waardoor op alleszins bevredigende wijze een einde is gemaakt aan de met Venezuela gerezen moeilijkheden en tegen een herhaling daarvan alle waarborgen zijn verkregen welke onder de gegeven omstandigheden verkrijgbaar geacht konden worden."

Onze Begrooting

IN DEN

Kolonialen Raad.

Zaterdagavond heeft de Koloniale Raad de nieuwe Begrooting voor 1910 in openbare zitting behandeld.

Er was veel belangstellend publiek.

Van de leden waren afwezig de Voorzitter, en de leden Dr. C. Zeppenfeldt en C. Fensohn.

Als gevolmachtigden van het Bestuur merkten wij op, niet slechts den Heer Directeur van Openbare Werken, en den Heer Administrateur van Financiën, maar ook den Heer Beaujon, districtmeester.

Na opening der zitting, stond de wnd. Voorzitter, de Heer J. Möller op om groote vreugde te betuigen over de gelukkige geboorte der Koninklijke Prinses en de beste wenschen te uiten, voor de Koninklijke Moeder en Hoogstderzelver Dochter.

Eerbiedig en met blijde instemming heeft de Raad staande deze woorden van den Voorzitter aangehoord.

Na het voorlezen der ingekomen stukken, ging men aanstonds over tot behandeling der Begrooting.

De algemeene beraadslagingen werden geopend verklaard.

Het eerst van allen vroeg het Lid Ed. S. Lansberg het woord en zeide:

M. de V.

Eenige jaren geleden werd door een algemeen geacht ingezetene, indertijd lid van den Kol. Raad, bij de bespreking van de huishoudelijke begrooting voor de Kolonie Curaçao gezegd, dat zij geschikt uit één enkel artikel kan bestaan luidende: De Gouverneur kan over de Koloniale geldmiddelen naar goeddunken beschikken" als wij nagaan, dat bijkans alle posten voor overschrijding vatbaar zijn, dat verleden jaar de begrooting met een bedrag van f 150.000, zegge f 150.000 is overschreden, dan zou men geneigd zijn die woorden van het oud lid te onderschrijven.

Door zoovele ramingen voor overschrijding vatbaar te verklaren en die te overschrijden, is de begrooting een wassen neus en de leden van den Raad marionetten en wordt zelfs het budgetrecht der Staten-Generaal daardoor illusoir, daar men later, als eenmaal de oorspronkelijke artikelen goedgekeurd zijn, wel verplicht is de verhoogingen toe te staan.

Voor cultures werd in het jaar 1908 een bedrag van f 19.000 geraamd en is die post met een bagatel van f 25.095 overschreden, wel een bewijs, dat de oorspronkelijke ramingen niet met veel zorg geschieden. Ik vermeen dat de Raad nooit te vinden zou zijn geweest, om een crediet van f 44.000 voor cultures toe te staan, terwijl de Raad, en niet de Raad alleen, de gansche bevolking, van oordeel is, dat de zaak van den landbouw voor de Kolonie zooals die door het Bestuur gewild wordt, hopeloos staat en dat in die richting niets nieuws te bereiken valt. Praktisch zijn wij geen enkele stap vooruitgegaan op landbouwgebied, niettegenstaande de duizenden Guldens die voor dat doel zijn uitgegeven.

Reeds 8 jaren zijn wij bezig met proefnemingen op landbouwgebied en nog steeds staan wij bij den aanvang, zooals dat in de Memorie van Antwoord wordt gezegd. Op grond, dat telken jare de posten van cultures overschreden worden, zal ik dan ook ter zijne plaatse een voorstel doen om de uitgetrokken posten voor cultures niet voor overschrijding vatbaar te verklaren. Uit het feit, dat de landbouwkundige de Heer Versluijs niet ter deze zitting is verschenen om inlichtingen te verschaffen betreffende den landbouw, mag ik met grond aannemen, dat die vakman, die 2 jaar geleden den Raad met ronde woorden gezegd heeft, dat alle proeven mislukt waren, door het Bestuur als minder gewenscht wordt beschouwd ter verdediging van den landbouw.

Wel is waar, staat het departement van landbouw onder dat van openbare werken, maar de geachte Heer Zelle, hoe bekwaam ook in zijn vak, is een leek op dat gebied. Toen het lid Van der Veen Zeppenfeldt, verleden jaar, bij de behandeling van de begrooting, zijn opinie gaf omtrent de Curaçaosche tabak enz., liet Dr. van Hall, inspecteur van den landbouw in W. I., daarop volgen: Voor leeken als de Heer v. d. Veen Zeppenfeldt is een tomaat een tomaat". De persoon, die geroepen was om ons voor te lichten is de landbouwkundige, dien wij ons de luxe veroorlooven er op na te houden tegen een jaarwedde ad f 4000, terwijl wij nu als leeken tegenover elkander staan en de deskundige ontbreekt om ons het verschil tusschen twee tomaten aan te toonen.

In diezelfde zitting zeide Dr. van Hal „met de tabak is men het vorige jaar begonnen en de landbouwkundige heeft dit jaar tabaksbladeren kunnen oogsten, die, wat kwaliteit betreft, spreker hebben gefrappeerd. Die wilde soort belooft wat voor de toekomst." Die verwachting is spoedig als rook vervlogen, want reeds in het jaarverslag van den landbouwkundige over 1908 lezen wij dat volgens de beoordeling, verkregen door tusschenkomst van het Koloniaal Museum te Haarlem, de brandbaarheid van de geoogste tabak te wenschen overliet. En dit was M. de V. de geoogste tabak, waarvan de kwaliteit Dr. van Hall gefrappeerd had.

Over de wekelijksche marktberichten van landproducten, waarop dezelfde producten, die herhaaldelijk de reis van buiten naar de stad afleggen, maar geen afzet vinden, telkens weder als nieuwe posten worden opgeteekend, zal ik niet uitweiden, maar alleen wensch ik er op te wijzen dat die berichten een verkeerden indruk in het moederland vestigen.

Gaarne had ik over ook andere punten van de begrooting willen uitweiden, de tijd tusschen de indiening van de Memorie van Antwoord en de openbare behandeling was tot mijn leedwezen te kort om mij daarvoor te kunnen voorbereiden en heb ik mij tot een der belangrijkste onderdeelen moeten bepalen. Alvorens deze beschouwing te eindigen, wil ik het vertrouwen uitspreken, dat de tegenwoordige Directeur van Openbare Werken een goedkoopere werkwijze voor den damaanleg zal volgen en dat gezegd departement in alle andere opzichten de zuinigheid zal betrachten.

Hierna stond het Lid B. E. van der Veen Zeppenfeldt op en sprak:

Ik heb het woord gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, om hoofdzakelijk nogmaals mijn stem te verheffen tegen de uitgaven voor landbouw, zooals het Bestuur dien op Curaçao wil hebben.

Het is een utopie — nu beaamt de Gouverneur het ook — van Curaçao een landbouwkolonie te maken, de proeven van de laatste acht jaren, coute que coute genomen, hebben zulks voor de zooveelste maal zonneklaar bewezen; duizenden en duizenden, geen 24.000 — maar 100.000 gulden, topographie en damaanleg niet er bij geteld — zooals mijn geacht medelid Lansberg reeds verleden jaar kon bewijzen, zijn daarvoor uitgegeven zonder practisch resultaat.

Doch op papier, in verslagen en staatjes, waarin zelfs de kleinste kleinigheid een plaats vindt, is de toestand in den regel o! zoo mooi, zoo hoopvol.

In werkelijkheid zijn wij op landbouwgebied geen stap vooruitgegaan; dit is een waarheid als een koe, een waarheid, die trouwens door den Raad, ja door geheel Curaçao bereids is erkend.

Waren wij niet doordrongen van deze waarheid, zagen wij in den door het Bestuur gewilden landbouw eenig heil voor Curaçao, wij zouden tegen het tegenwoordig regime geen bezwaar hebben, want de proeven met haar ap- en dependentiën worden, als het er op aan komt, toch door Nederland betaald en wie zou dan geld weigeren?

Maar zal men ooit op Curaçao ananassen, vijgen, hetzij Barbarijsche of niet— Barbarijsche, suikerriet, tabak, en wat dies meer zij, loonend kunnen cultiveeren?

Want „buseness" moet het zijn en geen liefhebberij; uit liefhebberij kan men in Rusland een meloen uit een broeikast tooveren, als men er maar geld voor over heeft.

Gesteld, dat op Curaçao door kunst en ten koste van veel geld tabak, bananen, advokaten, enz. konden gedijen, wat dan? vraag ik.

Concurreeren met Venezuela, Colombia, Sto. Domingo, enz. waar alles zonder irrigatie en veel moeite in weeldrigen overvloed groeit? Groote dwaasheid.

Exporteeren naar die Republieken? Nog grootere dwaasheid; net zoo goed zou men steenkoolen naar Engeland kunnen zenden.

Voor eigen consumptie dan?

Och, Curaçao is te klein, raakt dadelijk overmarkt en bezit geen groote koopkracht.

Nu kosten b. v. 400 pimenten maar 30 ct., 100 zuurzakken slechts f 2. à f 2.50 zonder dat men er genoeg koopers voor kan vinden.

De marktberichten in de „Curaçaosche Courant" luiden wekelijks anders, zal men mij kunnen toevoegen.

Dat weet ik, en ook dit, dat die berichten alles behalve marktberichten zijn.

Het zijn prijzen die men in vroege morgen uren een of ander hofmeester laat betalen.

Men lacht hier om die berichten, zij kunnen U er leelijk in laten loopen.

Men krijgt van die berichten ook geen trouw beeld van de opbrengst der plantages, omdat er niet bij vermeld wordt, hoeveel van de producten onverkocht teruggaat. En onverkocht gaat een groot gedeelte terug.

Waarom wordt zulks niet vermeld?

Die berichten zijn den druk niet waard, men weet dat zij niets anders behelzen dan dezelfde warmoes, dezelfde radijsjes enz. van jaren her.

Niets komt er in voor als een gevolg van de proefnemingen waar zooveel geld voor wordt uitgegeven.

En het is met het oog op de resultaten der proefnemingen dat de Raad den toestand hopeloos vindt.

De Raad wist vóór dat hij het in de Memorie van antwoord las, dat een groot deel der bevolking juist in den landbouw een middel van bestaan vindt; dat op Aruba en Bonaire de inwoners grootendeels van landbouw en veeteelt leven; dat de uitvoerhandel aldaar voor een belangrijk deel uit landbouwproducten en vee bestaat, en dat de in cultuur gebrachte oppervlakte in de geheele Kolonie zich uitbreidt.

In één woord, Mijnheer de Voorzitter, de Raad wist, dat Curaçao op landbouwgebied het moet hebben van zijn boonen, mais, pindas, dividivi, aloë en oranjeschillen.

Dit is gegrond op praktijk en ondervinding.

Dat hebben de proeven geleerd, die jaren geleden genomen zijn.

Het jaarverslag van den landbouwkundige over 1908, is zulks komen bevestigen.

Dat verslag is een bekentenis van onmacht. Slechts f 14, neen f 14,40 's jaars, leert men daarin, is de opbrengst van 1 Hektare gronds. „Saca me la cuenta."

Treurig is het dat men zich toch blijft blind staren op al de nieuwe proefjes, die voor Curaçao van geen praktisch resultaat zullen zijn, terwijl dividiviboomen bij duizenden doodgaan zonder dat onze specialiteiten, die ons zooveel geld kosten, in staat zijn zulks tegen te gaan.

Met dat alles voor oogen heb ik mij afgevraagd, hoe kon toch de Heer Chapman, Voorzitter van de landbouwmaatschappij spreken van vooruitgang in zake landbouw?

Hoor wat de Correspondent van „de Tijd" o. m. daarover schrijft.

Zijn woorden maak ik tot de mijne.

„Eenige weken geleden hield de „Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij" hare najaarsvergadering"

„Aanwezig waren behalve de Gouverneur met adjudant 13 leden, „daaronder begrepen het bestuur, „dat niet eens voltallig tegenwoordig was.

„Over die vergadering een woordje:

„De Voorzitter, de heer H. H. R. „Chapman, opende de vergadering „met een rede, waarin hij o. a. wees „op de vermeerdering van belangstelling in den landbouw in de kolonie Curaçao.

„Vroeger was die belangstelling er „niet, nu wel, beweerde de heer Chapman.

„Bij deze woorden keek menig tegenwoordig lid de zaal rond, die „schitterend verlicht was maar waarin het klein getal werkelijk belangstellende leden als verloren ging, „en vroeg zich af: waar is die belangstelling?

„Ook met te beweren, dat er vroeger geen belangstelling was in den „landbouw, beging de heer Chapman „eene historische fout, die daarin „bestaat, dat men het wil doen voorkomen, alsof vroeger nooit iets beproefd of nooit iets gedaan is, om „den landbouw te verbeteren.

„Dat is een kapitale fout.

„Er zijn lang vóór dat Gouverneur „De Jong van Beek en Donk hier „voet aan wal zette, lang vóór dat „de Curaçaosche Maatschappij bestond, allerlei proeven genomen. „Wat heeft indertijd Gouverneur Raders niet gedaan op dat gebied?

„Er is nochtans een groot verschil „tusschen toen en thans.

„Toen werden de proeven, soms „vrij kostbare, genomen op eigen „kosten, nu op kosten van de belastingbetalers.

„In een zekeren zin, ja, is er meer „belangstelling in den landbouw gekomen.

„Het Bestuur namelijk is zeer vrijgevig in het verleenen van credieten en het geven van voorschotten „ten behoeve van den landbouw.

„Zie, het zijn die credieten en voorschotten die de belangstelling wekken.

„Volgens den Heer Chapman (wij „citeeren uit de Cur. Courant van „den 22 October jl.) is Curaçao op „economisch landbouwgebied financieel betrekkelijk zeer vooruitgegaan „in de laatste jaren."

„Hij zal dit door eenige voorbeelden verduidelijken.

„In het tweede en derde district „van het eiland wordt nu uit vroeger braak liggende gronden, jaarlijks, zelfs in een slecht jaar f 36000 „aan mais en maisstroo getrokken.

„Die mededeeling deed ons verbaasd staan; doch wijl zij op geen „berekening steunt en door den heer „Chapman zonder eenig bewijs wordt „medegedeeld, zijn wij zoo vrij, die „beweging als onbewezen en van nul „en geener waarde op zij te zetten.

„Doch de heer Chapman heeft nog „een ander bewijs: Er zijn, volgens „mij door den districtmeester Beaujon verstrekte opgaven, op die „(vroeger braakliggende) gronden in „het 2de en 3de district thans 130 „moestuintjes.

„Neemt men nu aan, dat zoo'n „grondje f 0,75 daags opbrengt, dan „is dat voor alle grondjes in het 2de „en 3de district eene kleine f 100 „daags, en per jaar f 36,500."

„Hier hebben wij ten minste eene „berekening. doch welk eene berekening! Ik durf gerust beweren dat „alle 130 hofjes te samen, d. w. z. „het gedeelte ervan, dat als moestuin „geexploiteerd wordt, niet de oppervlakte hebben van een middelmatigen moestuin in het Westland.

„Wat zou Curaçao een gezegend „land zijn als die ééne moestuin „f 36.500 's jaars kon opbrengen.

„Waarlijk het rijke Westland zou „dan het spreekwoordelijk dorre Curaçao moeten benijden!

„Daaruit alleen reeds blijkt dat de „berekening van den heer C. mank „gaat. Neemt men aan, dat zulk een „hofje f 0.75 daags opbrengt, ja dan „kan men gemakkelijk tot zijne conclusie komen, maar 't is juist dat, „wat wij niet aannemen.

„Hadde de heer C. voor zijne berekening genomen 7½ ct. per dag— „wij gelooven dat hij dan dichter „bij de waarheid geweest zou zijn, „dan nu met zijne 75 ct. Ware de „berekening van den heer C. correct, „dan moest er in die beide districten „betrekkelijk welvaart heerschen, „want die f 36.500 circuleeren en worden omgezet. Maar iedereen die niet „ziende blind is (om eene uitdrukking „van den heer C. te gebruiken) moet „erkennen, dat daar de ellende al „even groot is als elders.

En verder zegt dezelfde correspondent.

„Wel maakt elke week het officieele gedeelte van de Cur. Courant met „veel omhaal melding van alles, wat „in de laatste week ter markt uit die „hofjes wordt aangevoerd, maar als „ik U zeg, dat onder dat aangevoerde zelfs vermeld wordt, „pakjes „koolbladeren,— zeven rammenassen „29 bossen knollen," en dergelijke, „dan staat men minder verwonderd, „dat die lijst zoo lang is, maar des „te meer, dat zulk een hofje dagelijks „f 0.75 kan opbrengen."

Mijnheer de Voorzitter, veel kan nog over de rede, van den heer Chapman gezegd worden. Ik zal maar er verder over zwijgen.

Onze toestand is hier inderdaad niet vooruitgegaan.

Onlangs werd er nog een request door 80 onderteekenaars ingediend ter erlanging van vrijstelling van grondbelasting over de laatste twee jaren.

Twee heerenhuizen werden in de laatste maanden verkocht wegens wanbetaling der grondbelasting.

Voor achterstallige interesten geschiedde zulks, krachtens onherroepelijke volmacht, zeer dikwijls.

Over den handel, de slagader van Curaçao zal ik maar liever zwijgen.

In 1908 stond die niet stil, maar ging bepaald achteruit door buitengewone omstandigheden. f 10,000 bracht het invoerrecht minder dan in 1907 op.

Laten wij hopen dat hij in 1909 herleeft.

Ons zout ligt jaar in jaar uit in groote hoeveelheden op onze plantages op afzet te wachten.

Wanneer het Bestuur zich deze voor Curaçao zoo belangrijke zaak en de niet minder belangrijke hoedenindustrie ietwat meer aantrekt, denk ik, zullen wij spoedig zijn waar wij wezen moeten.

Ik kan niet eindigen zonder nog even van deze plaats te betreuren dat de Memorie van Antwoord gedagteekend 19 April den leden van den Raad pas 1 Mei bereikt heeft. Ik heb haar daarom niet kunnen bestudeeren zooals ik wenschte.

Hierna vroeg het Lid J. Sutherland het woord en zeide:

Mijnheer de Voorzitter.

Reeds hebben mijne geachte medeleden die zoo even aan het woord waren, gewezen op de omstandigheid dat het antwoord van het Bestuur ons nog zeer kort geleden bereikt heeft, zoodat wij ons maar vergenoegen moeten in deze zitting

maar in het kort onze bezwaren daartegen aan te voeren.

Alhoewel wij na de zoovele en herhaalde malen ondervonden teleurstellingen onze taak als lid van dit college niet onder de aangename plichten die wij te vervullen hebben rangschikken kunnen, gevoelen wij ons gesterkt door ons plichtsgevoel om zoolang te blijven strijden totdat ons doel zal zijn bereikt.

En nu, M. H., de Voorzitter dat doel is niets anders of niets meer dan het moederland onze toestanden te leeren kennen zooals zij in werkelijkheid zijn, omdat wij de overtuiging koesteren dat indien wij dat doel bereiken kunnen, wij ook veel dichter zullen zijn bij de oplossing der vraagstukken die werkelijk van belang zullen zijn voor deze ongelukkige Kolonie.

Wanneer wij het Bestuur kunnen bewegen om eens in te zien, dat onze Kolonie geen groote uitgaven kan dragen en wij de lessen die de ondervinding van vele eeuwen van groote opoffering moeten benuttigen, zullen wij, meen ik, vanzelf tot het eenigste resultaat komen: onze administratie op eenvoudigen voet inrichten en op landbouwgebied de voorbeelden onzer voorouders navolgen.

Men make hieruit niet op, dat ik tegen iedere verbetering ben, of dat ik niets gedaan wil hebben voor onzen landbouw, integendeel waar er kans bestond om in den reeds treurigen toestand onzer landbouwbevolking eenige verbetering te brengen, hebben wij niet alleen onze medewerking verleend, maar ook het initiatief genomen en met dankbaarheid de medewerking van het bestuur begroet. Hiervan getuigt de aanleg van dammen en de aanmoediging van de dividivi-cultuur welke de Raad steeds aanbevolen heeft.

Nooit hebben wij een voorstel verworpen dat iets beoogde waarvan er, zij het zelfs een twijfelachtig voordeel voor de Kolonie te verwachten was, maar waar wij, in tegenstelling van het bestuur geen heil konden zien in de kostbare proefnemingen, hebben wij ons door plicht en geweten gedwongen gezien daartegen te waarschuwen, Ja zelfs in vele gevallen onze medewerking daaraan te weigeren.

Deze gedragslijn volgende heeft de Raad 7 jaren lang zijne medewerking geweigerd aan de voorstellen van het Bestuur, slechts nu en dan toegevende bij wijze van tegemoetkoming.

Wanneer wij letten op de wijze waarop Regeering en volksvertegenwoordiging ingelicht worden, dan kunnen wij ons aan de verplichting niet ontrekken om vanuit deze plaats met klem onze stem te verheffen om het moederland te waarschuwen

Curaçao in werkelijkheid bezien en beoordeeld, is niet eens een schaduw van Curaçao beoordeeld uit de rapporten en verslagen die op zoovele reeds verkregen en nog te verkrijgen resultaten wijzen.

Een jaar of wat geleden heeft de voormalige directeur van Openbare werken de fabelachtige opbrengsten van Maria di Maai berekend in een der zittingen van dezen Raad en als resultaat der bemoeingen van het Bestuur op landbouwgebied gewezen op den vooruitgang die op die plantage te constateeren valt.

Of de resultaten op landbouwgebied welke de spreker toen voor oogen had, werkelijk verkregen waren, is tot nu toe voor de meeste Curaçaonaars zeer problematisch, maar opmerkelijk is het dat een der schuldeischers van dien gelukkigen planter niet meer te bewegen was om geduld te oefenen, en dadelijk eene acte bij het Hof aanhangig heeft gemaakt om den onwilligen schuldenaar door middel van gijzeling tot betaling te dwingen, maar ook die schuldeischer heeft geen succes gehad; immers nadat hij zich de kosten van het proces had getroost, moest hij tot zijn leedwezen bespeuren, dat er werkelijk geen sprake was van onwil, maar zeer duidelijk van onmacht, en er voor hem geen andere weg open bleef dan den ongelukkigen schuldenaar met den goeden naam die zijn plantage in den vreemde had verkregen, te laten pronken.

Gelukkig dat de welvarende (!) bezitters der productieve moestuintjes niet in den toestand van onzen gelukkigen planter verkeeren, anders waren zij er misschien bij het opmaken hunner rekeningen niet beter aan toe.

Het heil dat het Bestuur voor den kleinen man zien wil in den landbouw, wordt door de meesten die onzen toestand grondig kennen als zeer overdreven beschouwd, daar zij met den Raad van meening zijn dat de landbouw voor onze benedenwindsche eilanden hopeloos staat. Aan den anderen kant zijn zij en ook de Raad 't eens met 't Bestuur dat landbouw op eene behoorlijke wijze uitgeoefend, daarbij rekening houdend met de soorten van gewassen en wijze van cultivatie, naast handel, scheepvaart en andere industrieën een niet gering te schatten middel is tot bevordering van de algemeene welvaart; maar hier juist treedt het verschil van meening tusschen het Bestuur en de publieke meening op den voorgrond; want, waar de ondervinding in de Kolonie geleerd heeft dat er slechts enkele gewassen met vrucht gecultiveerd kunnen worden, tast het Bestuur maar in den blinde zonder eenig systeem naar links en rechts groote sommen uitgevende voor proefneming met gewassen waarvan niets te verwachten is, zooals tabak, India–rubber en andere, zooals de geachte vorige spreker reeds heeft aangetoond. Of zal men soms het resultaat dat verkregen is met die keurige tabak welke echter brandbaarheid mist, als schitterend willen beschouwen?

In den grond bestaat theoretisch tusschen Bestuur en Raad geen verschil op landbouwgebied, omdat de Raad niet minder dan het Bestuur de belangen van de landbouwbevolking gaarne te bevorderen wenscht, doch waar het Bestuur in de practijk naar 's Raads meening onpractisch te werk gaat, kan hij het Bestuur natuurlijk niet volgen.

Herhaalde malen heeft de Raad gelegenheid gehad om er op te wijzen, dat Hij met de avontuurlijke richting waarin het Bestuur werken wil geene instemming kon betuigen, en, ofschoon het Bestuur ruimschoots den tijd heeft gehad om een overtuigend resultaat te verkrijgen, kan het tot nu toe op niets wijzen, dat eenigszins wettigen kan het uitgeven van aanzienlijke sommen gelds.

Steeds heeft de Raad er op aangedrongen om de reeds in de Kolonie bekende cultures aan te moedigen en thans kan het Bestuur alleen constateeren, dat er op twee plantages op Curaçao verscheidene H. A. onder aloe-cultuur gebracht zijn.

De thans door het Bestuur opgedane ondervinding omtrent de meerdere productieviteit van bewerkte en bemeste gronden is voor de planters alhier van mindere waarde dan het Bestuur misschien zal willen erkennen, daar ik zeker geen tegenspraak zal ondervinden wanneer ik volhoud, dat de omstandigheid dat een stukje gronds in een bepaald jaar door bewerking en bemesting, meer heeft opgebracht, nog geen vaststaand succes te noemen is omdat de zelfde metode in een ander jaar tot geheel verschillende uitkomsten leiden kan, en indien ik mij niet vergis, hebben verschillende planters de tegenwoordige werkwijze de voorkeur gegeven, omdat zij door ondervinding geleerd hebben, dat bemesting en bewerking in vele gevallen tot verschroeiing leidt. In elk geval zal men die nieuwe of thans nieuwe werkwijze eerst als een succes kunnen gaan beschouwen als de ondervinding geleerd zal hebben, dat zij over eenige jaren goed gewerkt heeft.

Gereedelijk had ik van dit punt kunnen afstappen, indien de redevoering van den voorzitter der hier bestaande landbouwmaatschappij welke in de kolonie met algemeene tegenspraak werd begroet, in het moederland niet aangehaald was als bewijs dat er eenig resultaat is verkregen op landbouwgebied.

Slechts enkele punten, wil ik releveeren. Een dertigtal jaren geleden was de landbouw, zegt die voorzitter, in veronachtzaming, om niet te zeggen minachting geraakt, het zich bezighouden met den landbouw werd als iets vernederends beschouwd, iedereen zag slechts heil in den handel, doch na de oprichting der maatschappij en de bemoeiingen van het Bestuur kwam in de publieke meening een ommekeer en is groote belangstelling in den landbouw in ons midden herleefd, ook van de zijde van den handelsstand.”

Ziehier eene bewering die voor rekening van den Voorzitter der Mij. zal moeten blijven, maar gaarne hadden wij gezien dat hij zich de moeite had gegeven om eens aan te toonen welke koopman de Mij. overtuigd heeft om zijne zaken in de stad op te doeken en zijn geld in eene plantage te beleggen, of wel zijn kapitaal, dat bij de bank is belegd, te lichten en in den landbouw te steken.

Neen, M. H. de V., noch die minachting bestond vroeger, noch die herleefde belangstelling bestaat thans. Waar het Bestuur bereid was te geven, hebben de planters van de gelegenheid geprofiteerd om eenige verbetering aan hunne plantages met slechts een klein gedeelte der onkosten aan te brengen, maar de Mij. heeft daarin geen aandeel gehad.

Tenzij er aan de woorden: economisch landbouwkundig gebied, eene geleerde uitlegging moet worden gegeven, waarvan men in de praktijk niets merken kan, zal niemand in de Kolonie den vooruitgang hebben bespeurd waarvan de redenaar gewag maakt.

Maar M. de V., onze redenaar stelt zich blijkbaar niet tevreden om vooruitgang op landbouwgebied te constateeren, ook op gebied van kippenfokkerij valt in de Kolonie zaken te doen.

Nu zal wel niet ontkend kunnen worden, dat de buitenlieden kippen houden, maar van eene regelmatige fokkerij zal wel moeilijk sprake kunnen zijn.

Ook hier geldt wat ik reeds meer malen heb gezegd. Men heeft altijd kippen in de Kolonie gehad, maar dat er eenige verbetering valt te bespeuren, durf ik gerust ontkennen, en nogmaals moet ik er op wijzen dat wij eerder schade zullen lijden dan voordeel behalen door te wijzen op resultaten die in werkelijkheid niet zijn verkregen.

Ten slotte wijst de redenaar op de geldelijke voordeelen die de bemoeingen van het bestuur en de Mij. aan de landbouwers bezorgd hebben en zonder feiten aan te halen begint de redenaar onmiddelijk aan te nemen dat ieder moestuintje 75 cts. per dag oplevert om de conclusie te kunnen maken dat die grondjes welke vroeger braak lagen nu in een slecht jaar f40.000 en in een goed jaar f50.000 opbrengen.

Even goed had de redenaar voorop kunnen stellen. dat die grondjes per dag $1. 00 of liever nog £1. opbrengen, immers dan waren de resultaten nog veel mooier. Maar nu hooren wij van het Bestuur dat de opbrengst dier gronden 65 cts. per stuk en per dag is, dus eventjes maar een verschil van 10 cts. per dag.

Wij zijn het Bestuur dankbaar voor de mededeeling, dat die berekening gegrond is op nauwkeurige aanteekeningen bijgehouden over een periode van 23 weken, maar ook slechts van de opbrengsten van één perceel. En nu vraag ik: is de conclusie door 't bestuur gemaakt dan wel eenigszins gewettigd?

Alvorens te eindigen wil ik de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt en zoutwinning mijn sympathie betuigen voor hetgeen zij op het gebied van hoeden-industrie verricht heeft, hoewel deze belangrijke zaak niet op haren weg lag.”

Hierna kwamen de Vertegenwoordigers van het Bestuur aan 't woord. De volgende week hopen wij ons verslag voort te zetten.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Koningin en Prinses.

De Cur. Cour. gaf de volgende bulletins uit:

10 Mei — Blijkens 't op heden van Z. E. den Minister van Koloniën ontvangen telegraphisch bericht is de toestand van H. M. de Koningin en van de Prinses geheel bevredigend.

12 Mei — Heden morgen heeft de Gouverneur het volgende telegram van H. M. de Koningin ontvangen:

„GOUVERNEUR—Curaçao
„ontvang met bevolking kolonie op-
„rechten dank voor gelukwenschen
„en gevoelens aanhankelijkheid.

WILHELMINA.”

Huldeblijk.

In dank ontvingen wij van het damescomité voor de aanbieding van een huldeblijk aan H. M. de Koningin de volgende mededeelingen, die wij, ingevolge gedane toezegging, ter kennis van belangstellenden brengen.

Na aftrek van alle gedane kosten restte een bedrag van f 362.50 van de bijeengebrachte som van f 82?.30.

Over dat saldo werd, overeenkomstig den wensch van H. M., door het comité beschikt. Het werd naar verhouding van de som, die op elk eiland bijeengebracht was, over de verschillende eilanden verdeeld.

Voor het eiland St. Martin was echter reeds een gedeelte aldaar gereserveerd, zoodat het niet in het genoemd saldo deelde.

Het comité besloot van het aandeel, dat aan Curaçao toekwam, een gedeelte te bestemmen voor den aankoop van een grammophoon voor het leprozengesticht en het overschietend bedrag toe te voegen aan 't fonds, door H. M. de Koningin-Moeder indertijd aan het gesticht geschonken.

Het van St. Eustatuis toekomend bedrag werd eveneens bestemd tot vergrooting van het fonds van het leprozen—gesticht aldaar, mede door H. M. de Koningin–Moeder geschonken.

De aan de overige eilanden toekomende bedragen werden aangewezen ter tegemoetkoming aan oppassende behoeftige weduwen.

Een exemplaar van eene photographie van het draagkleed werd voor elk der overige eilanden beschikbaar gesteld en aan elk der personen, die aan de vervaardiging van het huldeblijk met toebehooren hadden medegewerkt. werd ook een exemplaar van de photographie uitgereikt.

De Cur. Cour.

Welkom!

Hartelijk welkom zijn ons de drie nieuwe Missionarissen, de Eerw. Paters I. Verriet, R. Buhrs, en C. Hartendorff, die morgen met de *Prins der Nederlanden* hier zullen aankomen. Van harte hopen wij, dat zij lang en met vrucht werken mogen in onze Missie.

Reunion San Hosé.

Niet slechts voor de Sint Jozefsgezellen, ook voor ons was het Zondag ll. een ware feestdag. Zij vierden hun Beschermheillige, ons was het een waar feest bij die plechtige viering tegenwoordig te mogen zijn.

Na de plechtige H. Mis, opgedragen door den Directeur der Vereeniging, de Weleerw. Pater St. v. d. Pavert, verzamelden zich in het lokaal der Gezellen een talrijke menigte Katholieken van allen staat en stand, met Mgr. van Baars aan het hoofd. Was het wonder, dat na de *ouverture* van een verdienstelijk strijkorkest, de Weleerw. Directeur in zijn feestrede allereerst deze groote opkomst, zoo rijk aan verscheidenheid, stof gaf tot dankbaar juichen, dat de coöperatie, het samenwerken onder de Katholieken, toch blijkbaar reeds ingang gevonden had, en nog groote verwachtingen verborg voor de toekomst?

In een prachtige improvisatie, tintelend van schoone ideeën en gelukkige invallen en vergelijkingen wekte de Spreker zijn toehoorders op tot nog inniger samenwerking, tot nog krachtiger onderlinge hulp.

De Gezellen hebben het reeds ver gebracht in de Coöperatie. Verschillende artikelen, alpargata's, touw, halsters, zadelwerken, een ster van vermecelli, en een piramide van fleschjes met echte, zuivere „Curaçao” legden daarvan getuigenis af.

Meer nog, de Gezellen hebben op buitengewone wijze blijk gegeven, het grondbeginsel der ware Coöperatie goed te begrijpen en uitstekend in praktijk te brengen. Zij hebben door een mooie daad van hartelijke dankbaarheid getoond, dat zij vruchtbaar de samenwerking beoefenen onder één vaste leiding, die zij als hoogst bekwaam en degelijk hebben erkend en ook wisten te waardeeren.

Na het zingen van het geestdriftig Vaandellied, trad het Bestuur der Gezellen naar voren, om bij monde van den Heer Johan Dania hun Directeur hulde te brengen en dank. Een groote verrassing was het, toen de Heer C. Lieder plotseling een fraai bewerkte zilveren medaille uit een étui te voorschijn haalde om ze den Directeur op de borst te hechten. De geheele vergadering gaf luide hare instemming te kennen. Toen het applaus een weinig was bedaard stond Mgr. van Baars op om diep bewogen den Gezellen dank te zeggen voor deze spontane hulde hun volijverigen Directeur gebracht. Zoo zij voort bleven gaan, hun groot voorrecht te waardeeren, dat zij in Pater van de Pavert als Directeur bezaten, dan was de groei en de bloei der Sint Jozefs-gezellen-vereeniging verzekerd. Van harte hoopte Monseigneur, dat de Gezellen steeds hun voordeel zouden doen met de wijze lessen van zulk een uitstekenden Meester.

Nadat nog een geurig glaasje „Curaçao” was aangeboden, werd de feestvergadering gesloten.

Zeldzaam Jubilé.

Donderdag, 20 Mei a. s. zal het vijftig jaren geleden zijn, dat de Heer J. H. W. Gravenhorst zijn ambtenaars-loopbaan begon. 20 Mei 1859 werd hij benoemd als ambtenaar bij de Cultures en de Zoutpannen op Bonaire. Bij de emancipatie der slaven werd hij in 1863 naar Aruba overgeplaatst als Ontvanger en Koloniaal schrijver, in welke laatste hoedanigheid hij geheel het admi-

nistratief werk, dat gepaard ging met de emancipatie alleen heeft verricht.

In 1866 werd hij overgeplaatst naar St. Eustatius en in 1871 naar Bonaire, wederom als Ontvanger en Ambtenaar van het O. M.

In 1876 met verlof wegens ziekte naar Nederland vertrokken, keerde hij in 1878 weder naar Bonaire terug, waar hij spoedig het Gezaghebberschap moest waarnemen. Na in 1880 even naar Saba als Gezaghebber te zijn overgewipt, werd hij in 1882 voor vast als Gezaghebber op Bonaire benoemd. In 1885 keerde hij met pensioen naar Curaçao terug. Niet echter om rust te zoeken. Spoedig werd hij benoemd als Rooimeester, en genoot als zoodanig de onderscheiding belast te worden met de triangulatie van het exploitatie terrein der Aruba Goud Maatij. in vereeniging met twee hoofdambtenaren dier Maatij. Een tijd lang nam hij de Directie van O. W. op Curaçao waar en ontving de vereerende opdracht uit het Koloniaal Archief de Geschiedenis der uitgiften van gronden in de Kolonie samen te stellen.

Ten slotte is de Heer GRAVENHORST jaren lang Districtmeester geweest van het 2e district en is tot op dit oogenblik nog plaatsvervangend Lid van het Hof van Justitie.

Het zal den grijzen Jubilaris op den voor hem zoo gedenkwaardigen dag, 20 Mei a. s. zeker niet aan betuigingen van sympathie ontbreken. Bij voorbaat wenschen wij Z. E. G. A. reeds geluk.

Nieuwe Consul.

Wij bezitten weder een Venezolaanschen Consul. De Heer SALOMON SENIOR Jr. werd als zoodanig benoemd. Onze oprechte gelukwenschen! De Heer SENIOR heeft zijn sporen als Consul reeds verdiend.

Bij gerucht vernemen wij, dat er ook een Confidentieel Agent zal worden aangesteld. He! Zou President GOMEZ nu terug gaan keeren tot het oude regime?

Een flink Consul is voldoende, dwarskijkers hebben wij niet van noode.

Steenkool en Turf.

Een jaar of vijf geleden werd op de Plantage *San Nicolas* steenkool ontdekt. Tot analiseering eerst naar Belgie, toen naar Nederland gezonden werd het als steenkool erkend, wat dezer dagen door den mijnbouwkundige der Kolonie, de Heer *Duifjes* is bevestigd.

De groote vraag is, of een voldoende hoeveelheid de exploitatie mogelijk en loonend zal maken. Een zeer gunstig teeken is het, dat de bedding reeds op 30 voet diepte is aangetroffen.

In verband met bovenstaande willen wij er nog eens aan herinneren, dat vroeger door den Heer J. H. W. GRAVENHORST turf werd ontdekt en bij analiseering door den Heer BUYS alhier van goede kwaliteit bevonden.

Wij hebben daar later niets meer van vernomen. Was het de moeite niet waard om ook dit verder te onderzoeken?

Hulde aan Hare Majesteit in Venezuela.

Niet slechts de Nederlandsche Kolonies in Venezuela hebben de geboorte der Koninklijke Prinses feestelijk gevierd en een telegram van gelukwenschen naar Den Haag verzonden maar ook de Venezolanen zelf juichten braaf mede. Verschillende Bladen hadden bij die gelegenheid zeer waardeerende artikelen, doch *El Tiempo* van Caracas muntte boven allen uit. Bravo! Nederland en Venezuela moeten vrienden blijven, elkanders vreugde deelen, en hartelijk met elkander blijven omgaan.

De 30%.

Uit de Toelichting van Z. E. de Minister van Buitenlandsche Zaken op het Protokol zien wij, dat, dank zij het voorzichtig beleid van dien fijn diplomatisch aangelegden Bewindsman, jegens wien Curaçao niet dankbaar genoeg kan zijn, de afschaffing der 30% nog slechts een quaestie van tijd is. Komen doet zij zeker.

De Venezolaansche Pers versterkt ons nog in dit gevoelen, zij roept om de afschaffing, als een eisch der rechtvaardigheid. Het zoude ons daarom volstrekt niet verwonderen, zoo van het aanstaande Congres, dat einde Mei in Caracas zal gehouden worden, zelfs een voorstel uitging tot afschaffing der additioneele rechten; instemmen met de afschaffing doet het Congres zeker.

Een vriend enhand zond ons *El Relampago* van Porlamar op het eiland Margarita. Die Collega wordt zelfs woest tegen de vreemde handelshuizen, die de handhaving der 30% nog durven voorstaan.

Het scheelt weinig, of de 30% worden een krijgsleuze tegen de vreemdelingen. Moge het optreden van Nederland spoedig ten tweede male aan onze woelige naburen de vrijheid hergeven en de rust.

De Fransche Kabel.

De telegrafische verbinding met Venezuela is sinds gisteren weder opengesteld ten gebruike van het Publiek.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van den Redacteur van het orgaan der Vereeniging „Moederland en Koloniën" een brochure, welke wij de volgende week hopen te bespreken.

Regenval.

Gedurende de maand Maart.

	mM.
Fort Amsterdam	10
Plantage Savonet	12
„ Knip	1.6
„ Klein Sta. Martha	0
„ Siberie	10
„ Cas Chikitoe	0
„ Gr. St. Joris	0
„ Fuik	1,2
„ Hoffi abao	8
„ Sta. Rosa	0
„ Beekenburg	0
„ Noordkant	0

Vee-tentoonstelling.

Met bijzonderen nadruk verzoeken wij de volle aandacht van Heeren Vee-houders voor de twee advertenties der Cur. Maatij, voorkomende in ons Blad. Alleen tijdige opgave van 't in te zenden vee kan de Tentoonstelling doen slagen, omdat alleen daardoor de Maatschappij in staat zal zijn de noodige voorbereidingsmaatregelen te treffen.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

328 ratten.
898 muizen.

VENEZOLANIA.

Parijs 26 April. De Correspondent van *Le Journal* te Caracas heeft uit Willemstad Curaçao, een vraaggesprek getelegrafeerd, dat hij gehad heeft met President Gomez van Venezuela.

„Venezuela moet de Mogendheden dankbaar zijn," zei de President, dat zij Venezuela niet vereenzelvigd hebben met den boozen geest van het land, Generaal Castro."

De nieuwe regeering zal haar uiterste best doen, om vrede en veiligheid te brengen in de betrekkingen met het Buitenland.

Daarom zal het Congres, dat den 23 Mei bijeenkomt, de Constitutie aan een vrijzinnige herziening onderwerpen en eene reeks van nieuwe wetten maken, om de positie der vreemdelingen in Venezuela te regelen.

Immigratie zal vergemakkelijkt worden. Met betrekking tot grondbezit zullen de vreemdelingen op den zelfden voet behandeld worden als de ingezetenen.

De uitvoerrechten op cacao en koffie zullen worden opgeheven en vreemd kapitaal zal worden uitgenoodigd om deel te nemen aan de exploitatie van den grooten landbouw en de minerale en commercieele bronnen van het land.

Caracas (via Trinidad) 27 April. Met hardnekkigheid houdt het gerucht hier aan, dat Castro eene fortuin in goud hier in Caracas begraven heeft. Zoo is het te verklaren, dat Castro klaagt over gebrek aan fondsen en dat hij zoozeer verlangt om naar Venezuela terug te keeren.

Onderhandelingen zijn aangeknoopt tusschen het Venezolaansche Gouvernement en een vertegenwoordiger van het Ethelburga-Syndicaat te Londen, om te komen tot eene regeling der quaesties over de lucifers en zoutmonopolies, die tot kort te voren in handen waren van Engelsche Maatschappijen.

M. J. H. REUS.

Deze voormalige gezant van Nederland in Caracas kwam gisteren, 27 April in New-York aan op de *Nieuw-Amsterdam*, van de Holland-Amerika-lijn. Hij is op weg naar Hong-kong, waar hij tot Consul-Generaal der Nederlanden benoemd is. De Heer de Reus houdt Castro voor zieker, dan men algemeen gelooft.

„Of ik denk, dat de zaken in Venezuela nu op vasten voet staan? Nu, als ik wist, dat Castro's macht voor goed gefnuikt is en het gedaan is met zijn invloed, dan zou ik zeggen dat dat land het grootste veld is voor geldbelegging en ondernemingen."

Parijs. 27 April. Castro zeide vandaag, dat hij hier de aankomst van zijn vrouw zou afwachten.

Caracas 28 April. Na een schitterende en geestdriftige ontvangst te La Victoria en elders, kwam Gral. Gomez gisteren te Maracay aan en was aan het ontbijt de gast van Gral Fonseca, leider der liberalen, die reeds onder het bestuur van Castro getrouwheid aan Gomez zwoeren.

De President wordt over 't algemeen gesteund en hij zegt, dat de vrede tot aan het einde van zijn presidents—termijn verzekerd is. De waarnemende President Vellutini en de ministerraad vergaderen driemaal per week. Men bericht, dat het Gouvernement 10 millioen Bolivares betaald heeft op de Buitenlandsche schuld, terwijl er nog twee millioen in de schatkist overbleef. De zaken gaan over 't algemeen beter.

President Gomez is op zijne reis bij verscheidene stieren—en hanengevechten tegenwoordig geweest en voor zijn terugkeer te Caracas wordt een plechtige, grootsche ontvangst voorbereid.

Mej. Florinda Castro, zuster van den verdreven president, is te La Guayra aan land gegaan, na plechtig verklaard te hebben, dat zij volstrekt niet instemt met de plannen van haar broer.

De vrouw van Castro echter werd verplicht door te reizen naar Europa.

Fort de France. (Martinique) *29 April.*

Don Carmelo Castro, de broer van Cipriano is nog nog hier en verwacht elk oogenblik van den waarnemenden President van Venezuela de tijding, dat de geheele familie van Castro naar Venezuela terug mag komen.

Parijs 29 April.

Cipriano Castro, de voormalige President van Venezuela, gaat met reuzenschreden in gezondheid vooruit. Elken dag gaat hij uit in [illegible] automobiel. Hij voorzegt een revolutie in Venezuela binnen zes maanden, maar verklaart, dat hij geen plan heeft daar munt uit te slaan.

Hij zal waarschijnlijk naar Spanje gaan, om zijn vrouw te ontvangen die op weg is naar Europa, en er is reden om aan te nemen, dat hij het middel zoekt, om naar Colombia weg te komen.

Castro heeft het graf van Napoleon 1 bezocht onder den dom der Invaliden, en scheen diep getroffen bij het zien van de prachtige sarcofaag van zijn held. Toen hij tot bezinning kwam zegde hij: „daar legt de grootste man der laatste tijden." Hij wist, hoe zijn volk te regeeren en tegelijk zich te overdekken met roem."

In het Napoleontisch Museum onderzocht hij zorgvuldig de veldtroffeen en bewonderde geruimen tijd den beroemden Steek van Napoleon.

Toen hij het gebouw verliet en op het punt was, in zijn automobiel te stappen, bleef hij staan en kuste het handje van een klein kind in de gaanderij, zeggende, terwijl hij zich wendde tot de verbaasde moeder: In latere jaren zult gij haar zeggen dat een Generaal, en President van een Republiek, haar handje gekust heeft."

HOLLAND IN VREUGDE.

Den Haag 30 April. Geheel Holland door zijn de anders zoo kalme Hollanders bezig met lucht te geven aan de onomwonden uitdrukkingen van vreugde over de geboorte van een erfgename van den troon van Holland en de daaruitvolgende afwering van het gevaar voor het verlies hunner onafhankelijkheid of voor hunne inlijving bij Duitschland. Deze vrees en het feit, dat reeds twee maal de hoop des volks werd teleurgesteld, maken de vreugdebetooningen van heden nog hartelijker.

Hier, in de residentie, niet tegenstaande den voortdurenden slagregen, zijn de straten zoo vroolijk mogelijk versierd, en eene ontelbare menigte volks geeft uiting aan hare tevredenheid.

De bulletins met het nieuws worden verslonden.

De bevalling had plaats om 7 uur 's morgens, Om wille van het vroege uur werden er nog geen schoten gelost en de eersten, buiten het paleis, die het groote nieuws overnamen, waren eenige werklui, die op weg naar hun werk het paleis in het Noordeinde voorbij gingen. Eerst weigerden zij het nieuws te gelooven, maar spoedig waren zij overtuigd en de juichkreten, die zij aanhieven waren het signaal voor de algemeene vreugde.

Vlaggen en wimpels, die gereed lagen kwamen voor den dag en weldra was de heele stad in feestdos.

Prins Hendrik telegrafeerde onmiddelijk aan zijne moeder, er bij voegend, dat de Koningin het zeer goed maakte.

Herauten, vergezeld van trompetters in schilderachtig oud-Hollandsch costuum trokken door de stad, bleven op de voornaamste punten staan en maakten na trompetgeschal de volgende proclamatie bekend:

„Medeburgers!

„Met groote vreugde maken wij u het nieuws bekend, dat Hare Majesteit door de gratie Gods gelukkig verlost is van een prinses.

„Geheel de bevolking van den Haag deelt de gevoelens van oprechte vreugde van het Nederlandsche volk en is dankbaar voor den zegen neergedaald op het Koninklijke Huis en op het Vaderland.

Moge de blijde gebeurtenis de banden tusschen Nederland en het huis van Oranje nauwer aanhalen.

Lang leve de Koningin!"

Lang leve de Prinses van Oranje!

Telegrammen van gelukwensching werden ontvangen van verscheiden Souvereinen en ook van President Taft.

De straten waren 's avonds prachtig verlicht, en opgepropt met een dansende, zingende en confetti—werpende menigte. Een lichtstoet met fakkels en lampions werd door de studenten gehouden en had een groot succes.

De volksmenigte, die zich voor het paleis ophoopte, belemmerde de circulatie.

Koningin Wilhelmina sliep gedurende den dag gerust en gaat goed vooruit. H. M. heeft het verlangen te kennen gegeven, zelf haar kind te voeden.

Advertentien.

Uit Holland ontving ik de treurige tijding van het overlijden mijner Schoonzuster

Mevr. H. Nuijens-Rademaker.

Curaçao, 14 Mei 1909.

Mr. THEOD. I. A. NUIJENS.

Eenige kennisgeving.

Bezoeken van rouwbeklag kunnen niet worden afgewacht.

Overleden op Aruba op den 7n. Mei j. l. ons innig geliefd zoontje

Jan Hendrik Anthony

in den ouderdom van nauwelijks 3 maanden.

J. F. QUAST

L. J. QUAST-JARMAN.

Bekendmaking.

Houders van honden worden er aan herinnerd, dat zij verplicht zijn, gedurende de maand Mei dj. de halsbanden te laten stempelen, ten parkette van den Procureur generaal, bij een der Ambtenaren van politie.
Curaçao den 1n. Mei 1909.

De Procureur-generaal.
NUIJENS.

Curaçaosche Maatschappij

TOT BEVORDERING VAN

Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij.

Het Bestuur der Mij. noodigt allen, die iets wenschen in te zenden op de alhier in Juni a. s. te houden Vee- en Landbouw-Tentoonstelling beleefd uit, daarvan zoo spoedig mogelijk kennis te geven aan het Bestuur der Mij.

Het Bestuur der Mij. noodigt heeren leden, die van de Mij. fokdieren in bruikleen hebben, beleefd uit deze fokdieren *drie dagen* vóór den nader vast te stellen openingsdag der in Juni a. s. door de Mij. te houden tentoonstelling, te willen doen bezorgen aan het fokstation der Mij. bij de Curaçaosche waterwerken op Plantersrust alhier.

Het Bestuur, vnd.
H. H. R. CHAPMAN, Voorzitter.
G. B. DUSSEL, Secretaris.

Curaçao, 15 Mei 1909.

LONGMAN & MARTIN
NEW YORK, U. S

PUUR MELK.

25 cent de kan

van de Plantage

ASCENCION,

verkrijgbaar: beneden-huis KORTIJN.

Thuisbezorging 6—8 a m.

J. E. v. D. MEULEN.
Curaçao 6 Mei 1909.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1909.	Marcb.	Carcas,	Zulia	Philad.	Marcb.	Carcas.
Vertrekt van NEW-YORK	Mei. 15	Mei 22	Mei 29	Juni 5	Juni 12	Juni 19
Komt aan te SAN JUAN		27		10		24
Vertrekt van „	.	28		11		25
Doet CURAÇAO aan		30		13		27
Komt aan te LA GUAIRA	22	31	Juni 5	14	19	28
Vertrekt van „	24	Juni 2	7	16	21	30
Komt aan te PTO. CABELLO		3		17		Juli 1
Vertrekt van „		4		18		2
Komt aan te CURAÇAO	25	5	8	19	22	3
Vertrekt van „	31	6	14	20	23	4
Doet LA GUAIRA aan		7		21		5
Doet SAN JUAN aan		9		23		7
Komt aan te NEW-YORK	Juni 7	14	21	28	5	12

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Maracb	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 25	Mei 31	Juni 8	Juni 14	Juni 22	Juni 28
Komt aan te MARACAIBO	26	Juni 1	9	15	23	29
Vertrekt van „	29	4	12	18	26	Juli 2
Komt aan te CURAÇAO	30	5	13	19	27	3